

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Національний університет**  
**«Одеська юридична академія»**  
**ГО «Південно-український центр гендерних проблем»**



**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:  
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND  
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ  
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ  
**6 – 7 березня 2025 р.**



**м. Одеса**

УДК 323.2+327(043.2)

**За загальною редакцією** президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

**Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри:** матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

**Modern political processes: global and national dimensions :** proceedings of the 4<sup>th</sup> International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

*Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.*

|                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Марко О. (Київ) Концепція «п'ятої влади» у цифрову епоху .....                                                             | 74  |
| Барасій В. (Одеса) Трансформаційні процеси у медіа-просторі: вплив на політичну комунікацію.....                           | 79  |
| Воробйов В. (Одеса) Процес трансформації політичного представництва в умовах цифровізації суспільства .....                | 83  |
| Махия С. (Київ) Штучний інтелект у глобалізаційних політичних процесах: переваги та ризики .....                           | 87  |
| Капсамун О. (Одеса) Стратегічні ризики проксі-війн в сучасному геополітичному протиборстві .....                           | 92  |
| Кропивко В. (Одеса) Комунікативні технології: від «інженерії згоди» до інтерактивного формування громадської думки .....   | 95  |
| Чігидін В. (Одеса) Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: баланс інтересів .....               | 99  |
| Шевчук А. (Житомир) Постправа як чинник виборчого процесу: на прикладі президентських виборів в США 2024 року .....        | 103 |
| Насарая А. (Одеса) Публічне адміністрування цифровізації портової діяльності в Україні .....                               | 108 |
| Галета Я. (Одеса) Суверенні права держави у системі багаторівневого управління морською діяльністю .....                   | 114 |
| Криворученко М. (Одеса) Цифровізація морської галузі: тенденції у сфері підготовки та дипломування моряків .....           | 119 |
| Барановська В. (Одеса) Екологізація морської та портової діяльності: провідні глобальні ініціативи та правовий базис ..... | 123 |
| Сушко А., Виговська В. (Одеса) Особливості демократичного транзиту в молдові .....                                         | 128 |
| Возненко Л. (Одеса) Впровадження європейських стандартів у модель місцевого самоврядування в Україні .....                 | 134 |
| Проноза І., Піскун К. (Одеса) Вплив кібервійни на процес євроінтеграції: аналіз глобальних кейсів.....                     | 138 |

### **ІІІ СЕКЦІЯ: ЕТНОНАЦІОНАЛЬНА ТА СОЦІОКУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА: МОДЕЛІ, МЕХАНІЗМИ, ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ**

|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rostetska S. (University of Nottingham (UK)) Vulnerability of migrants: from violence to modern slavery ..... | 142 |
| Явір В. (Київ) Деколонізація в Україні: сучасний стан та перспективи .....                                    | 145 |
| Кормич Л. (Одеса) Імідж влади як об'єкт в когнітивній війні .....                                             | 150 |
| Голденштейн К. (Київ) Визначальні складові політики пам'яті .....                                             | 155 |

**Постправда як чинник виборчого процесу:  
на прикладі президентських виборів в США 2024 року**

Президентські вибори у Сполучених Штатах Америки 2024 року завершилися перемогою Дональда Трампа над Камалою Гарріс. За офіційними даними Associated Press, Трамп отримав 77,3 млн. голосів американців, а Гарріс – 75 млн. Ця виборча кампанія стала знаковою для наукового дискурсу через активне використання її учасниками постправди як феномену, в межах якого емоційні наративи і суб'єктивні переконання переважають об'єктивні факти у формуванні громадської думки.

Термін «постправда» набув особливої популярності після визнання його словом року Оксфордським словником у 2016 році, і його затребуваність лише зростала у наступні роки в умовах діджиталізації. У широкому розумінні постправда тлумачиться як культурний і політичний феномен, в якому домінують емоційні апеляції і суб'єктивні переконання. У Оксфордському словнику знаходимо таке визначення: «Постправда належить до обставин, за яких об'єктивні факти мають менший вплив на формування громадської думки, ніж звернення до емоцій і особистих переконань» (11). Однак це явище є значно складнішим, ніж просто підміна фактів емоціями.

У науковій літературі є різні підходи до розуміння поняття «постправда»: американський дослідник Джейсон Гарсін описує постправду як «режим», що виникає внаслідок втрати довіри до традиційних інститутів – уряду, медіа, науки – і піднесення конкуруючих наративів, які спираються на емоційний резонанс, а не на факти (6, с. 327); група дослідників на чолі з Стефаном Левандовські розглядає постправду, не як хаотичне поширення брехні, а як системне явище, яке використовує когнітивні упередження для маніпуляції, адже «люди схильні вірити в те, що відповідає їх ідентичності чи світогляду, а

не в те, що підкріплено доказами» (9, с. 356); американський дослідник Лі Макінтайр розглядає постправду не, як «просто відмову від фактів, а як відмову від ідеї, що факти взагалі мають значення. Це культурна криза, де правда стає питанням віри, а не перевірки» (10, с. 5). При цьому, якщо пропаганда нав'язує одну «офіційну» версію правди, постправда пропонує безліч конкуруючих «правд», з яких люди обирають ту, що їм ближча.

Постправда найбільшого впливу набуває в епоху соціальних мереж, коли їх алгоритми віддають перевагу емоційно насиченій дезінформації на противагу нейтральним фактологічним даним. Соціальні мережі, такі як Truth Social, X, Meta (Facebook, Instagram) і TikTok, відіграли ключову роль у поширенні постправди під час президентських виборів 2024 року в США. Їх алгоритми створили «ехо-камери», де користувачі переважно отримують контент, що підкріплює їх наявні переконання, рідко зіштовхуючись із протилежними точками зору. Це дозволило кандидатам, зокрема Дональду Трампу, обходити традиційні медіа, які раніше виконували функцію перевірки фактів, і безпосередньо впливати на емоції виборців через емоційно заряджені наративи та відверту дезінформацію.

Постправда як інформаційний феномен не з'явилася зненацька перед президентськими виборами в США 2024 року. Її вплив був відчутним ще під час президентських виборів 2016 року в США, коли дезінформація, пов'язана з референдумом про Brexit у Великобританії та російським втручанням в американський виборчий процес, відіграла відчутну роль у перемозі Дональда Трампа. Однак до 2024 року значення постправди зросло через активний розвиток соціальних мереж, алгоритмів персоналізації контенту та штучного інтелекту, а також через послаблення довіри до традиційних інститутів, зокрема уряду, засобів масової інформації та наукових установ. Ці фактори сприяли створенню умов, за яких емоційні наративи і сумніви переважали об'єктивні фактори у формуванні виборчих настроїв у США.

У 2024 році Дональд Трамп систематично використовував постправду як ключову стратегію своєї кампанії, спираючись на емоційні меседжі, що

апелювали до страху, незадоволення та ностальгії його електорату. За даними The New York Times протягом шести місяців кампанії він опублікував понад 330 дезінформаційних постів у Truth Social та X, спрямованих на підсилення емоційного впливу, а не на передачу фактів. Красномовним прикладом є цитата «Ми повернемо Америку до величі, тому що зараз вона – смітник для світу» (8). Це твердження апріорі не може бути підкріпленим емпіричними доказами. Використовуючи метафору «смітника», Трамп апелював до емоцій – почуття приниження та прагнення відновити «втрачену велич США». На противагу його твердженням дані Федерального бюро розслідувань (ФБР) засвідчують зниження рівня злочинності в США на 15,2% у першому кварталі 2024 році (4), а економічні показники Бюро трудової статистики (BLS) демонструють стабільне зростання економіки (2). Незважаючи на це, меседж став вірусним у мережі X, набравши понад 1,2 мільйона поширень за тиждень, що підкреслює його емоційну силу, а не відповідність реальності.

Всесвітній резонанс викликала теза Трампа, що «у Спрінгфілді вони їдять собак і котів – це загроза нашій культурі» (1). Ця заява, висловлена під час дебатів, є прикладом постправди, що створює образ «іншого» як загрози американським цінностям. Офіційні спростування означених фактів надійшли від міського менеджера Спрінгфілда, який заявив, що «немає жодних достовірних повідомлень про такі випадки», і місцевої поліції, що «немає доказів на підтримку цих чуток». Незважаючи на відсутність фактичного підґрунтя, цитата Трампа активно поширювалася не лише в Truth Social, а й на мітингах, викликаючи резонанс серед аудиторії, схильної до антиіммігрантських настроїв, набравши понад 2 мільйона поширень. І саме задіяння емоційного впливу стало основою для поширення фактичної брехні.

Камала Гарріс, кандидатка від Демократичної партії, менш активно вдавалася до постправди, порівняно з іншими політичними діячами. Однак її кампанія у 2024 році включала емоційні апеляції, спрямовані на мобілізацію ліберальних виборців і представників робітничого класу. За даними CNN від 20 жовтня 2024 року, із приблизно 40 000 постів Камали Гарріс у соціальних

мережах Meta (Facebook, Instagram) та TikTok від 5% до 10% містили неперевірену інформацію або перебільшення (3). Прикладом такого типу постів стала теза Харріс, що «Трамп зруйнує систему охорони здоров'я, залишивши мільйони американців без медичного страхування». Ця заява є перебільшенням подій, які відбувалися за президентства Дональда Трампа (2017–2021). Згідно зі звітом Census Bureau за 2020 рік, кількість незастрахованих американців дійсно зросла – з 27,5 мільйона у 2016 році до 29,6 мільйона у 2019 році (7). Це збільшення на 2,1 мільйона осіб було частково пов'язане зі скасуванням індивідуального мандату в межах Affordable Care Act (Obamacare). Утім, твердження про «зруйновану систему» є надмірним спрощенням. Система охорони здоров'я США залишилася функціональною, хоча й зазнала змін. Камала Гарріс використала цю заяву, щоб апелювати до страху та обурення виборців, які покладаються на медичне страхування, спрощуючи складний процес реформ.

Іншим прикладом маніпуляцій і постправди стала теза Гарріс, що «якщо Трамп повернеться, він прийде зі списком ворогів і зруйнує демократію». Ця заява була опублікована 30 жовтня 2024 року (5), і вона не підкріплена прямими доказами і є спекулятивним прогнозом, який мав на меті викликати страх перед можливим авторитаризмом Трампа. У контексті постправди Гарріс зверталася до емоцій ліберальної аудиторії, яка вже сприймала Трампа як загрозу демократичним цінностям. Цитата активно використовувалася в рекламних роликах і на TikTok. Утім, її емоційний ефект був обмеженим через слабкий резонанс у консервативних сегментах соціальних мереж, де аудиторія менш схильна сприймати такі ліберальні меседжі.

**Висновки.** Широке використання постправди у президентських виборах в США 2024 року стала не просто інструментом дезінформації, а й відображенням глибшої кризи довіри до фактів та посилення емоційного сприйняття електорату і послаблення раціонального аналізу. Вона допомогла Дональду Трампу здобути перемогу завдяки ефективному використанню соціальних мереж, фінансової і медійної підтримки Ілона Маска, а також

слабший емоційній стратегії кампанії Камали Гарріс. У довгостроковій перспективі постправа загрожує основам демократії, вимагаючи активних заходів для захисту об'єктивної правди як константи для розвитку суспільства. У майбутньому ми плануємо більш детально досліджувати вплив постправи на виборчі процеси у різних країнах світу та аналізувати її як феномен, що формує сучасну політичну реальність, щоб краще зрозуміти її механізми та розробити ефективні стратегії протидії.

*Список використаних джерел:*

1. At debate, Trump shares falsehoods about pet-eating, infanticide. *Reuters*. 11.09.2024. <https://www.reuters.com/world/us/debate-trump-shares-falsehoods-about-pet-eating-infanticide-2024-09-11/>
2. Employment Situation News Release. *BLS*. 02.02.2024. [https://www.bls.gov/news.release/archives/empst\\_02022024.htm](https://www.bls.gov/news.release/archives/empst_02022024.htm)
3. Fact check: Harris campaign social media account has repeatedly deceived with misleading edits and captions. *CNN*. 14.09.2024. <https://edition.cnn.com/2024/09/14/politics/fact-check-harris-campaign-social-media/index.html>
4. FBI Releases 2024. Quarterly Crime Report and Use-of-Force. 10.06.2024. <https://www.fbi.gov/news/press-releases/fbi-releases-2024-quarterly-crime-report-and-use-of-force-data-update>
5. Harris argues that Trump poses a threat to democracy in the final days of the race. *NPR*. 30.10.2024. <https://www.npr.org/2024/10/30/nx-s1-5170908/harris-argues-that-trump-poses-a-threat-to-democracy-in-the-final-days-of-the-race>
6. Harsin, J. (2015). Regimes of Posttruth, Postpolitics, and Attention Economies. *Communication, Culture & Critique*. №. 8(2). P. 327-333. <https://doi.org/10.1111/cccr.12097>
7. Health Insurance Coverage in the United States: 2019. <https://www.census.gov/library/publications/2020/demo/p60-271.html>
8. Inside Trump's Truth Social Conspiracy Theory Machine. *The New York Times*. 29.11.2024. <https://www.nytimes.com/interactive/2024/10/29/us/politics/trump-truth-social-conspiracy-theories.html>
9. Lewandowsky, S., Ecker, U., Cook, J. (2017). Beyond Misinformation: Understanding and Coping with the 'Post-Truth' Era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*. №6(4). P. 353-369. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2017.07.008>
10. McIntyre, L. (2018). Post-Truth. MIT Press Essential Knowledge series. <https://mitpress.mit.edu/books/post-truth>
11. Oxford English Dictionary. 2016. URL: <https://www.oed.com>